

Szent István király

*Magyarok fénye, ország reménye,
Légy áldott, Szent István király!* – zeng az ének minden augusztus 20-án a budapesti Szent István-bazilika előtt. Sok ezer magyar vesz részt a Szent Jobb körmenetben, nagyobb hittel követve Szent István király csodás módon épen maradt jobbát, mint ezer évvel ezelőtt őt magát. Nem volt könnyű elfogadni e kemény kéz irányítását, mely új törvényt parancsolt, idegenek fegyverével sújtott le engedetlen övéire, áldást és halált osztott. De az ország, amelyet épített, ma is áll. És csak a Teremtő tudja, jobb lett volna-e a sorsunk, ha nem ez a kéz irányítja.

● Hallgasd, fiam, atyádnak tanítását

Szent István király 970 körül született Esztergomban. Neve, Vajk türk eredetű, vezért, gazdagot jelent. Édesapja Géza nagyfejedelem, édesanyja Sarolt, Zombor erdélyi gyula leánya. Sarolt Konstantinápolyban keleti, Géza pedig itthon, 972-ben római rítus szerint keresztelkedett meg.

Géza bölcs előrelátással készítette fel Istvánt az ország és az országot István számára. Döntött: a magyarság sorsát Nyugathoz kötötte. Ehhez el kellett fordulnia az ősi hagyományoktól, a bizánci kereszténységtől, és meg kellett zaboláznia a hét egyenrangú, szabad magyar törzset. A csatákba magával vitte Vajkot, aki szinte gyermekfejjel vitéz vezérré érett. Lelki nevelője Adalbert, prágai püspök volt. Ő keresztelte meg 994 körül, és 996-ban ő egyengette II. Henrik bajor herceg leányával, Gizellával kötött házasságát.

Volt még egy bajor királynéja Magyarországnak. Hogy hívták, és kinek volt a hitvese?

EGYSZER... LESZ EGYSZER... VOLT EGYSZER...

Amikor 997-ben Géza meghalt, István erős fejedelemséget örökölt, de még három törzsfő ellenállását meg kellett törnie. Veszprémnél legyőzte rokonát, Koppányt, aki ősi szokás szerint Sarolt kezét és a fejedelemséget követelte. Koppány felnagyelt teste négy vár kapuján rettentette el a magyarokat a lázadástól. Édesanyja testvérét, Prokuj gyulát 1003-ban, az utolsó ellenállót, Ajtony vezért viszont csak 1028-ban sikerült legyőznie. Ekkor terjesztette ki királyságát az egész Kárpát-medencére.

Ki írt rockoperát István és Koppány harcáról? Mi a címe?

● A Szent Korona hazatér

Árpád és utódai közel 100 éven át viseltek hadat Nyugat ellen, hogy visszaszerezzék a Szent Koronát, amelyet 795-ben a frankok raboltak el az avaroktól. 800 Karácsonyán Rómában Nagy Károlyt a mi koránkkal koronázták német-római császárrá, 814-ben pedig e koronával temették el. 1000-ban III. Ottó császár kiemeltette a sírból a koronát, Rómába vitte, és a lengyel fejedelemnek ígérte. Ekkor küldte István Rómába Asztrik, pannonhalmi apátot, hogy visszakérje jogos örökségét. Így már érthetőbb, miért ő kapta meg az eredetileg Boleszlávnak szánt – nem készített – koronát.

II. Szilveszter pápa apostoli áldásával hazatért tehát a Szent Korona, és 1000 Karácsonyán első Árpád-házi királyunk, István homlokán ragyogott fel. Ezzel Magyarország belépett az európai keresztény államok körébe, de függetlenségét megőrizte: nem volt alárendeltje sem a császárnak, sem a Szentszéknek.

● A türelmes királyok királykodnak, a türelmetlenek zsarnokoskodnak

Az mi régi Szent István királyunknak koronája semmi a pallosa nélkül.

Zrínyi Miklós, 1663

István az egész Kárpát-medencére kiterjedő, egységes, keresztény magyar királyságot teremtett. A nyeregben kemény harcos, a trónon békére törekvő diplomata, hívei körében adományosztó uralkodó volt. Számos csatát vívott, szigorú ítéleteket hozott, de néha egyezséggel vagy rokoni köteléssel békítette meg ellenfeleit. A saját házassága révén a bajorok, két leánytestvére férjhez adásával a kabarok és a bizánciak lettek a szövetségesei.

Mi kell egy állam működéséhez? Alkotmány, azaz törvények – István két törvénykönyvet alkotott –, hadsereg, saját pénz – ezüstdénárt veretett –, adók és adószedők, területi szervezettség – a törzsi, családi szállások helyett megszervezte a megyerendszert. Az új királyi székhely Székesfehérvár lett.

● A jövevényeket jóakaratóan gyámolítsad

A vendég az országot díszíti, az udvar fényét emeli. Mert az egynyelvű és egyszokású ország gyenge és esendő – tanítja fiát István király, s mutatja is a példát. Gizella királynéval bajor papok és lovagok egész serege érkezett az országba, s számuk, kiváltságaik és vagyonuk egyre gyarapodott, hiszen ők voltak a király legfőbb támaszai – az ellenszegülő magyarokkal szemben.

● A királyi trón ékessége a főpapoknak rendje

István apostoli király volt: jogot kapott a pápától, hogy megszervezze és vezesse a magyar egyházat. Két érsekséget, nyolc püspökséget, Pannonhalmán apátságot alapított. Esztergomban, Székesfehérváron székesegyházat építtetett. Törvénybe foglalta, hogy minden tíz falunak templomot kell építenie, és papját eltartania. Kötelezővé tette a misére járást vasárnaponként.

Az apátságokban, kolostorokban megindult a latin írásbeliség, iskolák, kancelláriák működtek. Ám az új kultúra nem tűrte meg a régit. Hol volt már a türelem, amellyel Szent András 950 évvel korábban Jézus szeretetére tanította a Kárpát-medence szkíta népét?! István korában tűzzel-vassal folyt a térítés. Nemcsak nálunk. A táltosokat, mágusokat kivégezték, a rovásos emlékeket elégették, a régi szokásokat, az énekekben, táncban, mesében, gyogyításban őrzött tudást üldözték.

Újabb kutatások szerint István próbálta menteni az ősök szellemi kincseit.

A fiak kövessék az elődöket. Minden nép saját törvényei szerint él; add meg az országnak a szabadságot, hogy aszerint éljen!

Intelmek

● Gazdagságban született kis cselédem

Így szólítja meg az *Intelmekben* kisebbik fiát, Imrét. Mivel elsőszülött fia, Ottó korán meghalt, és leányai nem örökölhették a trónt, Imre maradt az egyetlen reménye. A tisztalelkű, buzgó hitű fiú nevelését Gellért püspökre bízta. Maga pedig az *Intelmekben* foglalta össze fia számára az uralkodás tízparancsolatát: Ezek alkotják a királyi koronát. E lelki fegyverekben harcolhatsz láthatatlan és látható ellenségeid ellen. Uralkodj gőg nélkül, alázatosan, szelíden. Légy mértékletes, légy szelíd. Légy becsületes. Sohase harcolj az igazság ellen.

**Keress településeket,
amelyek Szent István és
Szent Imre nevét őrzik.**

Ki-ki életkorának megfelelő dologban forgolódjék, az ifjak fegyverben, a vének a tanácsban.

Intelmek

1031-ben vadászat közben egy vadkan halálra sebezte az ifjú herceget. Lehet, hogy merénylet áldozata lett? István szülői fájdalmát növelte a két-ségbeesés: örökös nélkül maradt. Az egyik lehetséges utód, Géza testvérének

fia, Vazul összeesküvést szőtt ellene, így trón helyett rá iszonyú büntetés, három fiára pedig száműzetés várt.

● Ha a hitnek pajzsát tartod, rajtad az üdvösség sisakja is

Az agg király végül Orseolo Pétert, Olaszországba férjhez adott testvérének fiát jelölte ki utódjául. 42 évi uralkodás után, 1038. augusztus 15-én halt meg. Utolsó imájában a Szűzanyának ajánlotta fel koronáját és Magyarországot. Azóta tiszteljük égi királynőnként Máriát, akinek fényében ott ragyog ősi Boldogasszony-hitünk is.

1083. augusztus 20-án VII. Gergely pápa engedélyével I. László király szentté avatta nagy elődjét. Ő az első katolikus magyar szent, sőt 2000-ben az ortodox egyház is szentjei közé emelte.

Szent István a kereszténység apostola, országot, egyházat építő, bölcs államférfi, népe történelmét megfordító nemzetpolitikus volt. Az utódok emlékezetében eszményi királlyá, a magyarok védelmező, tündöklő csillagává nemesült: *Szent István, nézz mennyből le a szép magyar népedre!*

Zsigmond Emese

● **Szeptemberi megfejtések:** Híres Árpád-ábrázolások: Feszty Árpád Körképe, Munkácsy Mihály Honfoglalás című festménye, Zala György szobra a Hősök téren. Avar aranykincseket szerte a Kárpát-medencében találtak, a legtöbbet Nagyszentmiklóson, Kunbáonyban. A gyeprürendszer védelme a határőr székelek feladata volt. A németeket a katonák és lovak súlyos páncélzata, a nehéz fegyverek akadályozták a menekülésben.

● **Nyertesek:** a sepsiszentgyörgyi Váradi József Iskola IV. D; a szovátai Illyés Lajos Gimnázium IV. A; a brassói Áprily Lajos Főgimnázium IV. A osztálya.

